

Asia: VN/3048/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavaa.

Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Soveltamisala ja sääntelyn soveltamisen suhteellisuus

-

Perustaminen ja toimilupa

-

Johto ja hallintojärjestelmä

-

Riskienhallinta ja riski- ja vakavaraisuusarvio

-

Sijoitukset

-

10 luvun mukaisten varojen ja velkojen arvostamista koskeva tilintarkastusvelvollisuus

Hallituksen esitysluonnoksessa vakuutusyhtiölain (521/2008) tilintarkastusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilintarkastuksen tulisi ulottua myös vakavaraisuussääntelyn mukaiseen varojen ja velkojen arvostamiseen, johon liittyvä sääntely sisältyy lain 10 lukuun.

Erityiset vaatimukset

Vakuutusyhtiölain 7 luvun 6 §:ään on hallituksen esitysluonnoksessa esitetty muutos siten, että jatkossa vakuutusyhtiön tilintarkastajan suorittaman tilikauden aikaisen jatkuvan tarkastuksen on riittävänä pidettävässä laajuudessa ulotuttava myös kyseisen lain 10 luvun mukaiseen varojen ja velkojen arvostamiseen.

Hallituksen esitysluonnoksen taustalla olevassa direktiivissä taas todetaan seuraavasti: "Muiden vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten kuin pienten ja ei-monimutkaisten yritysten ja vakuutus- ja jälleenvakuutusalan kytkösyriyten osalta on tarkastettava tase, joka julkistetaan osana vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaa kertomusta 51 artiklan 1 kohdan mukaisesti - - -". Mikäli vaatimus ulotetaan hallituksen esitysluonnoksen mukaan vain varojen ja velkojen arvostamiseen, tarkastus kohdistuisi ensisijaisesti mainitun taseen laatimisen periaatteisiin, ja vasta toissijaisesti itse julkaistavaan tietoon. Tämän vuoksi näemme tarpeelliseksi määrittää tarkastusvelvollisuus myös kansallisessa lainsäädännössä yhdenmukaisesti direktiivin sanamuotojen kanssa. Tällöin tarkastuksen kohteena olisi vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaan kertomukseen sisältyvä tase, ja tätä kautta implisiittisesti myös vakuutusyhtiölain 10 luvun mukainen varojen ja velkojen arvostaminen. Vastaava muutos tulisi tehdä myös ryhmätasolla määritettyyn tarkastusvelvollisuuteen.

ST haluaa lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että nykyisen vakuutusyhtiölain 7 luvun 6§:n mukaiset erityiset säännökset tilintarkastusta koskien liittyvät vakuutusyhtiön laatimaan tilinpäätökseen, joka on yksi tilintarkastuslain (1141/2015) määrittelemistä tilintarkastuksen kohteista. Lakiehdotuksessa näiden rinnalle esitetään lisättäväksi kohde (vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen yhteydessä julkistettava tase, myöhemmin myös SII tase), joka ei sisälly vakuutusyhtiön tilinpäätökseen. Tämä SII tase ei ole tilintarkastuslain mukaan tilintarkastuksen kohteena, eikä se siksi voi sisältyä tilikauden aikaiseen jatkuvaan tilintarkastukseen ja siitä raportointiin.

Myöskään tilintarkastajan tilikauden aikana suorittamat jatkuvan tarkastuksen toimenpiteet eivät yksinään ole riittäviä muodostamaan perusteltua näkemystä vuosittain julkaistavan vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen yhteydessä julkistettavan taseen oikeellisuudesta.

Edellä kuvatuilla perusteilla näemme tarkoituksenmukaisena erottaa SII taseeseen liittyvät tilintarkastajan velvollisuudet vakuutusyhtiön tilintarkastajan suorittamasta tilinpäätöksen tilintarkastuksesta.

Tilintarkastajan raportointi

Nykyisen vakuutusyhtiölain 7 luvun 6§:n mukaan tilintarkastajan on annettava 1 momentissa tarkoituksesta tarkastuksesta kertomus yhtiön hallitukselle. Tähän säännökseen ei ehdoteta muutosta, ja jatkossa siis SII taseeseen liittyvä tarkastus sisältyisi hallituksen esitysluonnoksen mukaan tähän kertomukseen.

Edelleen hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan vakuutusyhtiölain 8 a luvun 1 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan vakuutusyhtiön olisi toimitettava Finanssivalvonnalle yhdessä vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen kanssa tilintarkastajan laatima kertomus, joka sisältää kuvauksen 10 luvun mukaista varojen ja velkojen arvostusta koskevasta tarkastuksesta.

ST toteaa, että kyseinen vakuutusyhtiölain 7 luvun 6 §:n mukainen tilintarkastajan antama kertomus kohdistuu tällä hetkellä vain jatkuvaan tarkastukseen, ja se ei ole julkinen. ST näkee

epätarkoituksenmukaisena tässä yhteydessä laajentaa koko mainitun kertomuksen julkaisemista ehdotetulla tavalla.

Edelleen ST kiinnittää huomiota siihen, että vakuutusyhtiön laatima vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus ja sen yhteydessä julkistettava SII tase eivät välttämättä valmistu samanaikaisesti vakuutusyhtiön laatiman ja julkistaman tilinpäätöksen kanssa. Tällöin SII taseen tarkastukseen liittyvä raportointi ei voi myöskään sisältyä vakuutusyhtiön tilintarkastajan antamaan tilintarkastuskertomukseen, tai vakuutusyhtiölain 7 luvun mukaiseen muuhun tilintarkastajan raportointiin.

Näemme edellä kuvatuilla perusteilla tarpeelliseksi erottaa myös SII taseen tarkastukseen liittyvä tilintarkastajan raportointi vakuutusyhtiön tilintarkastajan suorittamasta tilinpäätöksen tilintarkastuksen raportoinnista.

Lisäksi näemme tärkeänä, että tilintarkastajan raportoinnista puhuttaessa termiä ”kertomus” käytetään selkeyden vuoksi vain silloin, kun viitataan tilintarkastuslain mukaiseen tilintarkastuskertomukseen. Kestävyysraportoinnin varmennuksesta puolestaan annetaan tilintarkastuslain mukaan kestävyysraportin varmennuskertomus. Muissa tilintarkastajan suorittamissa varmennuksissa on suositeltavaa käyttää termiä tarkastusraportti, varmennusraportti, tai muu vastaava, ei kuitenkaan kertomus, eikä varmennuskertomus.

Ehdotus

Ratkaisuehdotuksena edellä mainittuihin hallituksen esitysluonnoksen ehdotuksiin sisältyviin ongelmiin Suomen Tilintarkastajat ehdottaa, että vakuutusyhtiölain 7 lukuun olisi tarkoituksenmukaista lisätä kokonaan uusi pykälä, joka määrittelee tarkastusvelvollisuuden ja siitä raportoinnin SII taseeseen liittyen seuraavasti:

”7 luku x §:

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaan kertomukseen sisältyvän taseen tarkastus

Vakuutusyhtiön tilintarkastajan on suoritettava vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaan kertomukseen sisältyvän taseen tarkastus vuosittain.

Tilintarkastajan 1 momentissa tarkoitettusta tarkastuksesta on annettava yhtiön hallitukselle tarkastusraportti, joka sisältää kuvauksen tarkastuksen luonteesta ja tuloksista.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen, pienen ja ei-monimutkaisen vakuutusyhtiön ja vakuutuskytkösyhtiön tilintarkastajan ei tarvitse tarkastaa vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevaan kertomukseen sisältyvää tasetta.”

Vastaavasti 7 luvun 6 §:stä poistettaisiin kokonaan hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu viittaus 10 luvun mukaisesta varojen ja velkojen arvostamisesta ja sen kuulumisesta tilintarkastajan suorittamaan jatkuvaan tarkastukseen.

Hallituksen esitysluonnoksen mukainen 8 a luvun 1 § 4 momentin viittaus tilintarkastajan kertomukseen korvattaisiin viittauksella ehdotettuun uuteen vakuutusyhtiölain pykälään, ja päivitettäisiin terminologia seuraavasti:

"Vakuutusyhtiön on toimitettava Finanssivalvonnalle yhdessä vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskevan kertomuksen kanssa tilintarkastajan laatima 7 luvun X §:n 2 momentissa tarkoitettu tarkastusraportti."

Edelleen ehdotamme, että myös nykyisin mukaisen jatkuvan tarkastuksen erityisten vaatimusten raporttoimisen osalta korjataan käytetty terminologia siten, että tilintarkastajan kertomus-termi vaihdetaan yksiselitteisesti ja johdonmukaisesti (tarkastus)raportti-termiksi seuraavasti:

"7 luku 6 § 2 momentti:

Tilintarkastajan 1 momentissa tarkoitettu tarkastuksesta on annettava raportti yhtiön hallitukselle.

Ehdotamme edelleen vastaavia muutoksia johdonmukaisesti niihin hallituksen esitysluonnokseen sisältyviin säännösmuutoksiin, joissa säädetään ryhmätason erityisestä tarkastuksesta tältä osin.

Muut huomiot

ST toteaa lisäksi, että nykyisessä vakuutusyhtiölaissa on 7 luvun 1§ 2 momentti

"Vakuutusomistusyhteisön tilintarkastukseen sovelletaan 3§:ää". Kyseinen 3§ on kumottu L:lla 12.8.2026/630, joten mainitun viittauksen poistaminen muiden lakimuutosten yhteydessä lienee perusteltua.

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus

-

Vastuuvelka vakavaraisuuslaskennassa

-

Vakavaraisuuspääomavaatimus

-

Raportointi ja valvonta (sis. makrovakausero- ja rajat ylittävä valvonta)

-

Ryhmävalvonta

Kuten kohdassa "10 luvun mukaisten varojen ja velkojen arvostamista koskeva tilintarkastusvelvollisuus" olemme lausuneet, ehdotamme soveltuvin osin vastaavia muutoksia johdonmukaisesti niihin hallituksen esitysluonnokseen sisältyviin säännösmuutoksiin, joissa säädetään ryhmätason erityisestä tarkastuksesta.

Siirtymäsäännökset

-

Varautuminen normaaliolojen vakaviin häiriötilanteisiin

-

Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta annetun lain muuttamisesta

Huomiot vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta annetun lain muutosehdotuksiin

-

Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Huomiot ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettun lain muutosehdotuksiin

-

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Huomiot työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muutosehdotuksiin

-

Laki kirjanpitolain 7 luvun 16 §:n muuttamisesta

Huomiot kirjanpitolain 7 luvun 16 §:n muutosehdotukseen

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan kirjanpitolain 7 luvun 16 §:n muuttamista siten, että pieni ja ei-monimutkainen vakuutusyhtiö saisi laatia lyhennetyn kestävyysraportin. Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on kuitenkin esittänyt omassa hallituksen esitysluonnoksessaan (VN/30542/2025) samaisen lyhennettyä kestävyysraporttia koskevan pykälän poistamista kokonaan kirjanpitolaista tarpeettomana.

Laki potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 20 §:n muuttamisesta

Huomiot potilasvakuutuskeskuksesta annetun lain 20 §:n muutosehdotukseen

-

Minkkinen Tuula
Suomen Tilintarkastajat ry